

TASNİF DIŐI

Doküman Adı	TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri Hesaplama ve Yayımlama Prosedürü	
Doküman Tipi	Prosedür	
Doküman Sahibi Birim	Piyasalar Birimi	
Doküman Onay Makamı	Genel Müdür	
Doküman Onay Tarihi	31/3/2021	
Doküman Revizyon Tarihi	26/3/2026	
Bu dokümanın güncel versiyonu Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ő.'nin kurumsal internet sitesinde yer almakta olup, lütfen kullanmadan önce belgenin güncelliğini kontrol ediniz.		

TÜRKİYE ÜRÜN İHTİSAS BORSASI A.Ő. TARIMSAL ÜRÜN ENDEKSLERİ HESAPLAMA VE YAYIMLAMA PROSEDÜRÜ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

Madde 1

(1) Bu prosedürün amacı, Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ő. ELÜS piyasasında işlem gören ELÜSlerden tek bir tarımsal ürünün veya bir grup tarımsal üründen oluşan ürün kategorisinin fiyat performansının ölçülmesi amacıyla TÜRİB tarımsal ürün endekslerinin hesaplanması ve yayımlanması ile Endeks Komitesi'nin oluşturulma ve çalışmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2

(1) Bu prosedür, Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ő. TÜRİB tarımsal ürün endeksleri hesaplama ve yayımlama kuralları ile Endeks Komitesi'nin çalışma esaslarını kapsar.

Dayanak

Madde 3

(1) Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ő. Elektronik Ürün Senedi Piyasası Yönergesi hükümlerine dayanılarak düzenlenmiştir.

TASNİF DIŐI

Tanımlar ve kısaltmalar

Madde 4

- (1) Bu prosedürde adı geçen;
- a) **Bakanlık:** T.C. Ticaret Bakanlığını,
- b) **Basit ürün endeksi ve hesaplama yöntemi:** Endekse konu sadece bir ürün ve hesaplama yönteminde sadece likidite faktörü kullanılan endeksi,
- c) **Bileşik ürün endeksi ve hesaplama yöntemi:** Endekse konu bir ürün veya ürün kategorisi olan ve hesaplama yönteminde likidite ile üretim faktörü birlikte kullanılan endeksi,
- ç) **Borsa/TÜRİB:** Türkiye Ürün İhtisas Borsası Anonim Şirketi'ni,
- d) **Borsa işlem sistemi (BİS):** ELÜSlerin alım ve satım işlemlerinin gerçekleştirildiği işlem sistemini,
- e) **Çoklu fiyat sürekli müzayede yöntemi (Sürekli işlem yöntemi):** Bir ELÜS için iletilen emirlerin Borsa tarafından belirlenen işlem süreleri boyunca sürekli bir şekilde, öncelik ve işlem kurallarına uygun olarak farklı fiyat seviyelerinden eşleştirilmesi yöntemini,
- f) **Değerleme dönemi:** TÜRİB tarımsal ürün endekslerinin hesaplamasına baz teşkil eden ve değerlendirme çalışmalarına esas ağırlıklandırmaların belirlenmesinde kullanılacak son 3 yıllık dönemi (1 Nisan – 31 Mart arası 12 aylık son 3 dönemi),
- g) **Değerleme günü:** TÜRİB tarımsal ürün endekslerinin hesaplamasına baz teşkil edecek ve değerlendirme gününü takip eden 1 Nisan'dan ertesi yıl 31 Mart'ta kadarlık bir yıl boyunca kullanılacak verilerin hesaplandığı (ilgili yılın Mart ayındaki) günü,
- ğ) **Elektronik Kayıt Kuruluşu (EKK):** ELÜSlerin EKK sistemi üzerinden oluşturulmasını sağlamak, bu senetlere bağlı tüm hak ve yükümlölükler ile işlemleri ilgili taraflar itibarıyla kayden izlemek amacıyla Bakanlıktan lisans almış anonim şirketi,
- h) **Elektronik ürün senedi (ELÜS):** Lisanslı depo işletmesince elektronik kayıt kurallarına uygun olarak EKK sistemi üzerinden oluşturulan elektronik kaydı,
- ı) **Endeks bölen değeri:** Gerçekleşen piyasa hacminin, endeks değerine dönüştürülmesinde kullanılan değeri,
- i) **Genel Müdür:** Borsa Genel Müdürü'nü,
- j) **ISIN (International securities identification number):** ELÜS'e dayanak olan ürüne ilişkin bilgileri içeren kodu,
- k) **İşlem günü:** Piyasanın, pazarların, platformların ve Borsa işlem sisteminin işlem yapılmak üzere açık olduğu günleri,
- l) **İthalat istatistiği:** Ürünün, TÜİK tarafından yayımlanan ithalat miktarını,

TASNİF DIŐI

- m) **Likidite faktörü**; İlgili ürün kategorisi/ürün alt kırılımının ELÜS piyasalarındaki ton bazında son değerleme dönemi için hesaplanan ortalama yıllık işlem miktarını,
- n) **Piyasa/ELÜS piyasası**: Borsa tarafından işletilen Elektronik Ürün Senedi Piyasası'nı,
- o) **Seans**: ELÜSlerin piyasada alım ve satımı için belirlenen zaman dilimini,
- ö) **Takas**: Piyasada gerçekleşen işlemlerle ilgili olarak ortaya çıkan yükümlülüklerin, Borsa Yönetim Kurulu tarafından belirlenen süre ve şartlarda, takas merkezi üyesi kuruluşlar tarafından yerine getirilmesi suretiyle takas merkezi ve EKK tarafından tarafları arasında nakit veya diğer varlıkların aktarımını sağlayan süreçlerin tamamını,
- p) **Takas Merkezi**: Borsa Yönetim Kurulu tarafından takas merkezi olarak görevlendirilen kuruluşu,
- r) **TÜİK**: Türkiye İstatistik Kurumu'nu,
- s) **Üretim faktörü**: İlgili ürün kategorisi/ürün alt kırılımının, TÜİK verilerine göre ton bazında son değerleme dönemi üzerinden hesaplanan ortalama yıllık üretim istatistikleri ve ithalat istatistiklerini temsil eden faktörü,
- ş) **Üretim istatistiği**: Ürünün, TÜİK tarafından yayımlanan toplam yıllık üretim miktarını,
- t) **Ürün**: Bakanlıkça çıkarılan tebliğlerle düzenlenen, depolanmaya uygun nitelikteki ve standardize edilebilen temel ve işlenmiş tarım ürünlerini,
- u) **Ürün ağacı**: Ürün hiyerarşisi dikkate alınarak, TÜRİB tarımsal ürün endeksleri hesaplama metodolojisinde kullanılmak üzere hazırlanmış hiyerarşik yapıyı,
- ü) **Ürün alt kırılımı**: Bakanlıkça belirlenen, ürün hiyerarşisinde yer alan ürün sınıfını, türünü, grubunu veya alt grubunu,
- v) **Ürün endeksi bileşeni**: Ürün kategorisi/ürün endekslerinin hesaplamasına konu olan ürün kategorisi/ürün için ürün hiyerarşisindeki bir alt kırılımı (Örnek olarak hububat endeksi için arpa, buğday, mısır ve buğday endeksi için yerli buğday ve ithal buğday),
- y) **Ürün hiyerarşisi**: TÜRİB tarımsal ürün endeksleri hesaplanmasında kullanılacak ürünlerin; sınıflarından başlamak üzere ürün türü, ürün alt grubu, ürün grubu, ürün ve ürün kategorisi olarak sınıflandırılmış yapısını,
- z) **Ürün kodu**: ELÜS'e ilişkin ISIN'ın ürün ağacında ait olduğu kodu,
- aa) **Veri Dağıtım Kuruluşu**: TÜRİB tarımsal ürün endeksleri verilerinin veri dağıtımını hizmetini sunan kuruluşları ifade eder.

TASNİF DIŐI

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRİB Tarımsal Ürün Endekslerine İlişkin Esaslar

Ürün seçimi, endekslere alınma kriteri ve dönemsel değerlendirme

Madde 5

(1) Tarımsal ürün endekslerinde yer alacak ürünlerin seçiminde ekonomik anlamlılık, süreklilik ve likidite kriterleri esas alınır. Bu kriterler için; ürün bazında üretim miktarı, ithalat miktarı, ortalama yıllık işlem miktarı ve işlem gerçekleşen gün sayısı verileri kullanılır. İlgili verilerin değerlendirmesi sonrasında tanımlı seçim kuralları işletilir. Ürün seçimine ve endekse alınmaya ilişkin kriterler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: Ürün seçimi, endekse almaya ilişkin kriterler

Üretim Miktarı	Son 3 yıla (1 Nisan – 1 Mart arası 12 aylık 3 dönem) ait ürün bazında TÜİK verilerinden derlenen ortalama üretim miktarının 1 milyon ton üzerinde olması.
Ortalama Yıllık İşlem Miktarı	Son 3 yıla (1 Nisan – 31 Mart arası 12 aylık 3 dönem) ait ürün bazında derlenen ortalama yıllık işlem miktarının 100.000 ton üzerinde olması.
İşlem Gören Gün Sayısı	Son bir yılda normal seans çoklu fiyat sürekli müzayede yöntemine göre işlemlerin gerçekleştiği gün sayısının toplam iş günü sayısının %60'ına eşit veya fazla olması.
Değerlemeye Konu İşlem Çeşitleri	Normal seans çoklu fiyat sürekli müzayede yöntemine göre gerçekleşen işlemler.

(2) Ürün kategorisi/ürün endekslerini oluşturulan mevcut ürünlerin seçim kurallarına uygunluğu, değerlendirme günleri öncesinde belirlenir. Seçim kurallarına uygun olan ürün kategorileri/ürünler için endeks hesaplanır. Seçim kurallarına uygun olmayan ürün kategorileri/ürünler için bir sonraki değerlendirme günlerine kadar endeks hesaplanmaz.

(3) Endeks hesaplamalarında, ilgili ürünlerin; üretim istatistikleri ve ithalat istatistikleri, ELÜS piyasasında işlem gören ilgili ürün ELÜSlerine dayalı gerçekleşmiş işlemlerin fiyatları ve ortalama yıllık işlem miktarı esas alınır.

(4) Endeks, seans sırasında ilgili ürün kategorilerinde/ürünlerde en az 3 işlem adedi ve toplam 20.000 kg işlem miktarı şartlarının birlikte gerçekleşmesi halinde yayımlanır (Örnek: Arpada toplamı en az 20.000 kg olan en az 3 adet işlem gerçekleşmesi durumunda arpa ve arpanın dahil olduğu hububat endeksi yayımlanabilir duruma gelir. 3 işlem gerçekleşmiş ancak işlem miktarı 20.000 kg

TASNİF DIŐI

altındaysa ya da gerçekleşen işlem miktarı 20.000 kg veya üzeri ancak işlem sayısı 3'n altındaysa arpa ve hububat endeksi yayımlanmaz). Ancak endeksin açılmasına esas teşkil eden ilk üç iŐlemden herhangi biri veya tamamının iptal edilmesi halinde dzeltiŐmiŐ endeks değeri, yeni durumu yansıtacak Şekilde bir sonraki endeks hesaplama anında yayımlanır (rneğin üç iŐlemden biri iptal edilir ve başka bir işlem gerçekleŐmezse, 2 işlem üzerinden endeks hesaplanıp yayımlanır).

(5) Endeksler, hesaplama aralığı olarak belirlenen saniye bazında hesaplanır. Endeks hesaplaması gerçekleŐtirilirken iŐleme dönüŐme ve Borsa kaydına alınma zamanı ve sırası esas alınır. Borsa'dan kaynaklanmayan hatalar nedeniyle endeks değerindeki düzeltmeler ileriye dönük olacaktır.

(6) rn seçimi ve endekslere alınma kriterlerine ilişkin güncellemeler her yılın Mart ayında gerçekleŐtirilir. Güncelleme iş ve işlemleri Piyasalar Birimi'nin nerisi üzerine işbu prosedürün 6'ncı bölümünde çalışma esasları açıklanan Endeks Komitesi değerlendirmesi ve Genel Müdür'n onayı ile gerçekleŐtirilir.

(7) Her yılın Nisan ayının ilk iş günü, güncellenen endeks hesaplama parametreleri kullanılarak ürün kategorisi/ürün endeksleri hesaplanmaya ve yayımlanmaya baŐlanır.

TÜRİB tarımsal ürün endekslerinde kullanılan ürün hiyerarşisi

Madde 6

(1) TÜRİB tarımsal ürün endekslerinin hesaplanmasında kullanılacak ürün hiyerarşisi, aşağıda belirtilen hububat ürün hiyerarŐi rneği ile temsil edilmektedir.

Tablo 2: Hububat rn endeksleri ürün hiyerarşisi

Parametre	rnek		
rn Kategorisi	Hububat	Hububat	Hububat
rn	Buğday	Arpa	Mısır
rn Grubu	Buğday ekmeklik, buğday makarnalık, ithal ekmeklik, ithal makarnalık	Arpa, İthal arpa	
rn Alt Grubu	Buğday ekmeklik kırmızı		
rn Türü			
rn Sınıfı	Buğday ekmeklik kırmızı 1. sınıf	Arpa 1. sınıf, Arpa 2. sınıf	Mısır 1. sınıf, Mısır 2. sınıf

TASNİF DIŐI

Bölge	İlgili ürünün deposunun bulunduğu bölge
İl ve Alt Kesim	

(2) Hububat ürün hiyerarşisi içerisinde ürün kategorisi ve ürün için endeks oluşturulur. Yukarıdaki tabloda yer alan hiyerarşisi içerisinde hububat ürünleri nezdinde daha alt alanlar için endeks yayımlanması hususu Endeks Komitesi tarafından değerlendirilip Genel Müdür onayına sunulur. Genel Müdür tarafından onaylanan yeni hiyerarşiye göre endeks yayımlanır.

(3) Piyasalar Birimi'nin önerisi ve Endeks Komitesi'nin değerlendirmesi sonrası Genel Müdür onayı ile farklı ürün kategorisi için de endeks hesaplanabilir.

TÜRİB tarımsal ürün endekslerinin yayımlanması

Madde 7

(1) Borsa tarafından, ürün seçimi, endekslere alınma kriterlerini ve kurallarını sağlayan ürünler ve bu ürünlerin oluşturduğu ürün kategorileri için endeks hesaplanır ve işbu prosedürün 15 inci maddesinde belirtilen gösterim esaslarına uygun şekilde yayımlanır.

(2) Hesaplanacak ve yayımlanacak ürün kategorisi/ürün endeksleri belirlenmesi ve ilgili endekslerde yer alacak ürünlere ilişkin analiz çalışması, Piyasalar Birimi tarafından endeks değerlendirme günlerinden önce yapılır. Yapılan çalışma Endeks Komitesi'ne sunulur. Endeks Komitesi önerilen ürünlere ilişkin endeks yayımlanmasına dair görüşünü Genel Müdür'ün onayına sunar. Genel Müdür tarafından onaylanan ürünler ve ürün kategorileri için endeks hesaplanarak yayımlanır.

(3) Başlangıç değerlendirme dönemi ile takip eden değerlendirme dönemlerine ilişkin aşağıdaki bilgiler Genel Müdür onayını müteakip Borsa internet sitesinde duyurulur:

(a) Ürün ağacı,

(b) Hesaplanıp yayımlanacak ürün endeksleri ve ürün alt kırılımları için ağırlık katsayıları,

(c) Ürün endeksleri bileşenleri için likidite faktörü ve üretim faktörü ile endeks bölen değeri.

Dönemsel değerlendirme esasları

Madde 8

(1) Ürün endeksleri kapsamındaki ürün hiyerarşisindeki dönemsel değerlendirmeler işbu maddede yer alan esaslara göre yapılır.

(2) Bir değerlendirme dönemi içinde mevcut endeksler kapsamında yer almayan bir

TASNİF DIŐI

ürün kategorisi/bir ürün için endeks oluşturulması ya da bir ürün/ürün alt kırılımının mevcut olan endekslere dâhil edilmesi durumu değerlendirme günlerinde dikkate alınır.

(3) Bir değerlendirme dönemi sırasında ürün ağacına yeni bir ürün alt kırılımının eklenmesi veya var olan bir ürün alt kırılımının çıkarılması sonucunda ürün ağacındaki değişimler değerlendirme günlerinde dikkate alınır.

(4) Güncellenen ürün ağacına göre; ürün alt kırılımlarının endeksteki ağırlıkları yeniden hesaplanarak endeks hesaplama işlemlerine dâhil edilmesi değerlendirme günlerinde dikkate alınır.

Dönemsel değerlendirme kapsamında güncellenecek veriler

Madde 9

(1) Değerleme günü ve dönemsel değerlendirme kapsamında ürün endeksleri için tespit edilecek/güncellenecek veriler şu şekildedir:

(a) Ürün ağırlık katsayısı (endeks bileşeni olan ürünler ve bu ürünlerin alt kırılımları için)

(b) Endeks bölen değeri

(c) Son 3 yıl (1 Nisan – 31 Mart arası 12 aylık 3 dönem) içerisindeki ton bazında ortalama yıllık işlem miktarı (OYİM) (ISIN bazında ürün kategorisi/ürün endeksi bileşeni olan ürünler için)

(ç) Son 3 yıl (1 Nisan – 31 Mart arası 12 aylık 3 dönem) içerisindeki ton bazında ortalama yıllık üretim ve ithalat miktarı (YÜİM) (Ürün bazında ürün kategorisi/ürün endeksi bileşeni olan ürünler için)

(2) Endekse konu ürün kategorisi, ürün ve ürün alt kırılımları Endeks Komitesi'nin önerisi ve Genel Müdür onayıyla belirlenir. Bu çerçevede, hesaplanacak endeksler için birinci fıkrada yer alan veriler değerlendirme gününde; endeks hesaplamasında ve yayımlanmasında kullanılır.

Olağanüstü durumlar ve dönemsel olmayan değerlendirmeler

Madde 10

(1) Olağanüstü durumlarda, ürün ağacında dönemsel olmayan değerlendirmeler, Endeks Komitesi'nin önerisi ve Genel Müdür'ün onayı ile değerlendirme günleri dışında da gerçekleştirilebilir. Örneğin; Bakanlık tarafından yeni bir ürün alt kırılımının, ürün ağacına değerlendirme günleri öncesi bir tarihte eklenmesi sonucu ilgili ELÜSlerde oluşan işlemlerin endeks hesaplamalarında kullanılması uygun bulunabilir.

TASNİF DIŐI

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri Hesaplama Metodolojisine ve Endeks Yayımına İlişkin Esaslar

Hesaplama yöntemleri

Madde 11

(1) TÜRİB tarımsal ürün endeksleri hesaplanmasında; endeks hesaplanacak ürün kategorisi/ürün için üretim istatistiklerinin ve ithalat istatistiklerinin varlığına göre basit ürün endeksi hesaplama yöntemi veya bileşik ürün endeksi hesaplama yöntemi olmak üzere iki farklı hesaplama yöntemi kullanılır.

Basit ürün endeksi hesaplama yöntemi

Madde 12

(1) Ürün kategorisi/ürün endekslerinde, endeks bileşeni olan ürün/ürün alt kırılımı için üretim istatistikleri ve ithalat istatistikleri olmaması durumunda basit ürün endeksi hesaplama yöntemi kullanılır. Basit ürün endeksi hesaplanmasında kullanılan formüller ve açıklamaları aşağıda verilmektedir:

$$E_t = \frac{\sum_c w_c^d OYİM_c^{dPt}}{B_d}$$

$$w_c^d = \frac{OYİM_c^d}{\sum_c OYİM_c^d}$$

$$B_0 = \frac{\sum_c w_c^d OYİM_c^{dPt}}{E_0}$$

$$B_{d+1} = \left[1 + \frac{\Delta_{d+1} \sum_c (OYİM_c P_c)}{\sum_c (OYİM_c^{dPt})} \right] * B_d$$

$$E_0 = 1000$$

Kısaltma	Açıklama
d	Endeks ağırlıklarının (yeniden) hesaplandığı dönem
d+1	Endeks ağırlıklarının (yeniden) hesaplandığı bir sonraki dönem
t	Endeks değerinin hesaplandığı an

TASNİF DIŐI

c	Endeksi oluşturan ürün/ürün grubu/ürün alt grubu/ürün sınıfı sayısı ve seçilen ürün/ürün grubu/ürün alt grubu/ürün sınıfı (endeks bileşeni)
w_c^d	Seçilen ürünün endeks ürün ağırlık katsayısı
$OYİM_c^d$	Likidite faktörü: Seçilen ürünün d günü itibarıyla belirlenen yöntemine göre hesaplanmış ortalama yıllık işlem miktarı (ton)
P_c^t	Endeks değerinin hesaplanmasında kullanılan ürünün fiyatı (Normal seans çoklu fiyat sürekli müzayede yöntemine göre gerçekleştirilen işlemler) dikkate alınır. Endeks bölen değeri hesaplamaları için değerleme döneminin son işlem gününde oluşan ağırlıklı ortalama fiyatı (AOF) temsil eder. Değerlemenin yapılacağı günde tamamlanan son seansta işlem olmaması durumunda geriye dönük olarak son bir yıla bakarak işlemlerin olduğu en son gündeki gün sonu AOF değeri temsil değeri olarak dikkate alınır.
B_0	Endeks değerinin hesaplanmasında kullanılacak ilk günkü endeks bölen değeri
B_{d+1}	d+1 günündeki yeni endeks bölen değeri
$\Delta_{d+1} \sum_c OYİM_c$	d+1 günündeki yeni endeks bölen değerini hesaplamak için kullanılan; d döneminin son işlem gününde, d değerleme dönemi parametreleri ile hesaplanan piyasa büyüklüğü ($OYİM_c P_c$) değeri ile d+1 değerleme dönemi parametreleri ile hesaplanan piyasa büyüklüğü ($OYİM_c P_c$) değeri arasındaki fark
E_t	Endeksin t zamanındaki hesaplanan değeri
E_0	Endeksin ilk işlem günündeki başlangıç değeri

(2) Endeks bölen değeri hesaplamaları sırasında ürün alt kırılımına ait ağırlık katsayısı değeri bulunmasına karşın, ilgili ürün alt kırılımı için bir önceki değerleme dönemine kadar geri dönülerek en güncel fiyat bulunmaması durumunda ise ilgili ürün alt kırılımının ağırlık değeri, ürün ağacının aynı seviyesindeki diğer ürün alt kırılımlarına dağıtılır.

Bileşik ürün endeksi hesaplama yöntemi

Madde 13

(1) Ürün kategorisi ve ürün endekslerinde, endeks bileşeni olan ürün/ürün alt kırılımı için üretim istatistikleri ve ithalat istatistikleri olması durumunda bileşik ürün endeksi hesaplama yöntemi kullanılır. Bileşik ürün endeksi hesaplanmasında kullanılan formüller ve aÇıklamaları aşağıda verilmektedir.

$$E_t = \frac{\sum_c w_c^d (YÜİM_c^d + OYİM_c^d) P_c^t}{B_d}$$

$$w_c^d = \beta \frac{YÜİM_c^d}{\sum_c YÜİM_c^d} + (1 - \beta) \frac{OYİM_c^d}{\sum_c OYİM_c^d}$$

TASNİF DIŐI

$$B_0 = \frac{\sum_c [w_c^d (Y\ddot{U}IM_c^d + OYIM_c^d) P_c^t]}{E_0}$$

$$B_{d+1} = \left[1 + \frac{\Delta_{d+1} \sum_c [(Y\ddot{U}IM_c + OYIM_c) P_c]}{\sum_c [(Y\ddot{U}IM_c^d + OYIM_c^d) P_c^t]} \right] * B_d$$

$$E_0 = 1000$$

Kısaltma	Açıklama
d	Endeks ağırlıklarının (yeniden) hesaplandığı gün/dönem
d+1	Endeks ağırlıklarının (yeniden) hesaplandığı bir sonraki gün/dönem
t	Endeks değerin hesaplandığı an
c	Endeksi oluşturan ürün/ürün grubu/ürün alt grubu/ürün sınıfı sayısı ve seçilen ürün/ürün grubu/ürün alt grubu/ürün sınıfı (endeks bileşeni)
w_c^d	Seçilen ürünün endeks ağırlığı
$Y\ddot{U}IM_c^d$	Üretim faktörü: Seçilen ürünün d günü itibarıyla belirlenen yöntemle göre hesaplanmış Türkiye geneli ortalama yıllık üretim miktarı (Ü) ile Türkiye'nin ortalama yıllık ithalat miktarının (İ) toplamı (ton)
$OYIM_c^d$	Likidite faktörü: Seçilen ürünün d günü itibarıyla belirlenen yöntemle göre hesaplanmış ortalama yıllık işlem miktarı (ton)
β	Üretim + ithalat miktarı kullanılarak elde edilen ağırlık katsayısının w_c^d hesabındaki etki ağırlığı
P_c^t	Endeks değerin hesaplanmasında kullanılan ürünün fiyatı (Normal seans çoklu fiyat sürekli müzayede yöntemine göre gerçekleştirilen işlemler) dikkate alınır. Endeks bölen değeri hesaplamaları için değerlendirme döneminin son işlem gününde oluşan ağırlıklı ortalama fiyatı (AOF) temsil eder. Değerlemenin yapılacağı günde tamamlanan son seansa işlem olmaması durumunda geriye dönük olarak son bir yıla bakarak işlemlerin olduğu en son gündeki gün sonu AOF değeri temsil değer olarak dikkate alınır.
B_0	Endeks değerin hesaplanmasında kullanılacak ilk günlük endeks bölen değeri
B_{d+1}	d+1 günündeki yeni endeks bölen değeri
$\Delta_{d+1} \sum_c (Y\ddot{U}IM_c + OYIM_c)$	d+1 günündeki yeni endeks bölen değerini hesaplamak için kullanılan; d döneminin son işlem gününde, d değerlendirme dönemi parametreleri ile hesaplanan piyasa büyüklüğü $(Y\ddot{U}IM_c + OYIM_c) P_c$ değeri ile d+1 değerlendirme dönemi parametreleri ile hesaplanan piyasa büyüklüğü $(Y\ddot{U}IM_c + OYIM_c) P_c$ değeri arasındaki fark
E_t	Endeksin t zamanındaki hesaplanan değeri
E_0	Endeksin ilk işlem günündeki hesaplanan değeri

TASNİF DIŐI

(2) Endeks bölen değeri hesaplamaları sırasında ürün alt kırılımına ait ağırlık katsayısı değeri bulunmasına karşın, ilgili ürün alt kırılımı için bir önceki değerlendirme dönemine kadar geri dönülerek en güncel fiyat bulunmaması durumunda ise ilgili ürün alt kırılımının ağırlık değeri, ürün ağacının aynı seviyesindeki diğer ürün alt kırılımlarına dağıtılır.

TÜRİB tarımsal ürün endeksleri hesaplamalarında fiyat hesaplama algoritması

Madde 14

(1) Endekslerde temel olacak fiyatların (P_c^t) hesaplanmasında; ürün sınıfı bazında piyasada oluşan fiyatlar, ürün ağacında ilgili ürün sınıfı için belirlenen ağırlık katsayıları kullanılarak sırasıyla ürün alt grubu, ürün grubu ve ürün seviyelerine, ürün ağacı boyunca taşınır. Ürün ağacı boyunca, bir alt kırılımdaki ürün ağırlık katsayıları kullanılarak, üst kırılımdaki fiyat verisi elde edilir:

(a) **Basit endeks ve hesaplama yöntemi:** Endekse konu sadece bir ürün ve hesaplama yönteminde (üretim faktörünün (YÜİM) bulunmaması nedeniyle) sadece likidite faktörü (OYİM) kullanılarak oluşturulan endeksi ve hesaplama yöntemini ifade etmektedir.

(b) **Bileşik endeks ve hesaplama yöntemi:** Endekse konu bir ürün ve/veya ürün kategorisi olan ve hesaplama yönteminde likidite ve üretim faktörünün (OYİM ve YÜİM) birlikte kullanılarak oluşturulan endeksi ve hesaplama yöntemini ifade etmektedir.

(2) Basit ürün endeksi hesaplamalarında kullanılacak fiyat ve fiyat hesabında kullanılacak ağırlıklara ilişkin formüller ve açıklamalar aşağıda verilmektedir.

$$P_c^t = \sum_{c_i} a_{c_i}^d P_{c_i}^t$$
$$a_{c_i}^d = \frac{OYİM_{c_i}^d}{\sum_{c_i} OYİM_{c_i}^d}$$

(3) Bileşik ürün endeksi hesaplamalarında kullanılacak fiyat ve fiyat hesabında kullanılacak ağırlıklara ilişkin formüller ve açıklamalar aşağıda verilmektedir.

$$P_c^t = \sum_{c_i} a_{c_i}^d P_{c_i}^t$$
$$a_{c_i}^d = \beta \frac{YÜİM_{c_i}^d}{\sum_c YÜİM_{c_i}^d} + (1 - \beta) \frac{OYİM_{c_i}^d}{\sum_c OYİM_{c_i}^d}$$

TASNİF DIŐI

Kısaltma	Açıklama
d	Endeks ağırlıklarının (yeniden) hesaplandığı gün/dönem
t	Endeks değerinin hesaplandığı an
c_i	Ürün hiyerarşisindeki mevcut kırılımın bir alt kırılımındaki enstrüman
c	Ürün endeksi bileşeni olan ürün
$P_{c_i}^t$	Ürün hiyerarşisindeki bir alt kırılımdaki enstrüman için endeks hesaplama anındaki hesaplanan fiyat*
P_c^t	Ürün endeksi bileşeni olan ürün için hesaplama anındaki hesaplanan fiyat*
$a_{c_i}^d$	Ürün hiyerarşisindeki bir alt kırılımdaki enstrüman için hesaplanan ürün ağırlık katsayısı
$OYİM_{c_i}^d$	c_i ürünün d günü itibarıyla belirlenen yöntemeye göre hesaplanmış ortalama yıllık işlem miktarı (ton)
$YÜİM_{c_i}^d$	Seçilen ürünün d günü itibarıyla belirlenen yöntemeye göre hesaplanmış, c_i Türkiye geneli ortalama yıllık üretim miktarı (Ü) ile Türkiye'nin ortalama yıllık ithalat miktarının (İ) toplamı (ton)

(*) Endeksin hesaplama anlarında seansta işlem olmaması durumunda geriye dönük olarak son bir yıla bakarak işlemlerin olduğu en son gündeki gün sonu AOF değeri temsil değeri olarak dikkate alınır.

(4) Değerleme dönemi hesaplamalarında, bir ürün kırılımında likidite faktörü (OYİM); ürünün işlem gördüğü değerlendirme yılı sayısı esas alınarak ortalama yıllık işlem miktarı elde edilir. Değerleme dönemi hesaplamalarında, bir ürün kırılımında likidite faktörünün (OYİM) 0 (Sıfır) olması durumunda üretim faktörü (YÜİM) değerine sahip olsa bile ilgili ürün kırılımı endeks içerisinde dikkate alınmaz.

(5) Eklenen ürün çeşidi, ürün grubu veya ürün sınıfı için ağırlık katsayılarının hesaplanması değerlendirme dönemlerinde dikkate alınabilir.

(6) Ürün endekslerine temel olacak fiyatların hesaplanmasında, herhangi bir ürün sınıfında işlem gerçekleşmediği zaman, ilgili ürün sınıfındaki son bir yıl, son bir yılda fiyat verisi yoksa bir önceki değerlendirme dönemine kadar geri dönülerek en güncel fiyat bilgisi alınır. İlgili ürün sınıfında bir önceki değerlendirme dönemine kadar geri dönülerek en güncel fiyat bulunmaması durumunda ise; ilgili ürün sınıfının ağırlığı, ilgili işlem gününde diğer ürün sınıflarına dağıtılır. İlgili ürün sınıfı için sonraki işlem günlerinde işlem gerçekleşip fiyat bilgisinin oluşması durumunda; ağırlık katsayısı dağıtımı yapılmaz.

TASNİF DIŐI

(7) c_i parametresi ürün hiyerarşisinde en altta bulunan ürün sınıfını temsil ediyorsa; ilgili ürün sınıfında seans detayı normal seans çoklu fiyat sürekli müzayede yöntemine göre gerçekleşen işlemlerin seans başından itibaren birikimli ağırlıklı ortalama fiyatları dikkate alınarak ilgili fiyat $P_{c_i}^t$ hesaplanır.

(8) Seans içerisinde veya seans sonrasında işlem iptalleri olması durumunda, işlem iptal değerlerine göre düzeltilmiş endeks değerleri oluşan yeni durumu yansıtacak şekilde bir sonraki endeks hesaplama anında yayımlanır. İşlem iptalleri sonucunda oluşan yeni endeks değerleri, gün içinde görülen en düşük değeri yükseltici etki veya/ve gün içinde görülen en yüksek değeri düşürücü etki yaratması durumunda oluşan değişiklikler en düşük ve en yüksek değerlere yansıtılmaz.

(9) Açılış endeks değerine esas olan işlemlerde herhangi bir iptal olması durumunda açılış endeks değeri yeniden hesaplanmaz.

(10) Gün sonu endeks hesaplamalarında gerçekleşen ve iptal edilen işlemler sonrası kesinleşen işlem defteri esas alınarak endeks değeri yeniden hesaplanır.

(11) Ürün endeksi bileşeni olan ürün (c) için fiyat hesaplanırken ürün hiyerarşisinde bir alt seviyeye inilir ve c_i 'nin ürün hiyerarşindeki hangi ürün kırılımlarını kapsadığı belirlenir. İlgili kırılımlara ilişkin ortalama yıllık üretim ve ithalat istatistiklerinin mevcut olması durumunda bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen formüller, aksi durumda ise ikinci fıkrada belirtilen formüller kullanılarak fiyatlar ürün ağacında bir üst seviyeye taşınır. Ürün ağacının bir üst seviyesinde ilgili kırılımlara ilişkin ortalama yıllık üretim istatistikleri ve ithalat istatistiklerinin mevcut olması durumu tekrar kontrol edilerek uygun formüller seçilir.

TÜRİB tarımsal ürün endekslerinin gösterimi ve ilanı

Madde 15

(1) TÜRİB tarımsal ürün endeksleri ondalık hassasiyeti tam sayıdan sonra 4 hane olarak hesaplanır ve hesaplanan endeks değerleri ondalık hassasiyeti tam sayıdan sonra 2 hane olacak şekilde yayımlanır. Virgülden sonraki üçüncü rakam beşe eşit ya da büyükse yukarı doğru ikinci haneye yuvarlanır.

Örnek:

Hesaplanan Endeks Değeri = 1.130,4367 için 1.130,44 olarak yayımlanır

Hesaplanan Endeks Değeri = 1.124,7821 için 1.124,78 olarak yayımlanır

Hesaplanan Endeks Değeri = 1.145,9345 için 1.145,93 olarak yayımlanır.

(2) TÜRİB internet sitesinde "TÜRİB ELÜS Piyasa Verileri" ekranında (<https://seans.turib.com.tr/>); hesaplanan endeksler için bir önceki gün kapanış değerleri baz alınarak yüzde değişim değerleri, hesaplanan endeks değerlerinin yanında yayımlanır. Yüzde değişim değerleri ondalık hassasiyeti tam sayıdan sonra 2 hane olarak yayımlanır.

TASNİF DIŐI

(3) Hesaplanan endeksler, veri dağıtım kuruluşlarına hesaplama aralığı olarak belirlenen saniye bazında gönderilirken; "TÜRİB ELÜS Piyasa Verileri" ekranında (<https://seans.turib.com.tr/>), anlık hesaplanan endeks değerleri 10 saniyede bir periyodik yayımlanır.

(4) Hesaplanan endekslerin "TÜRİB ELÜS Piyasa Verileri" ekranında (<https://seans.turib.com.tr/>) gösterim şekli aşağıda yer almaktadır.

Tablo 3: Yayımlanan TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri Gösterimi

Durum	Endeks Değeri Gösterim Rengi	Gösterim Sembolü
Hesaplanan bir endeks değerinin, ilgili endeksin bir önceki gün kapanış değerinden yüksek olması	Yeşil	Yeşil Renkte Yukarı Ok (□)
Hesaplanan bir endeks değerinin, ilgili endeksin bir önceki gün kapanış değerinden düşük olması	Kırmızı	Kırmızı Renkte Aşağı Ok (□)
Endeks hesaplanması ve yayımlanması koşulunun sağlanmaması	Gri	% -,-
Endeksin hesaplanması ve yayımlanması koşulunun sağlanması ancak hesaplanan endeks değerinin önceki gün kapanış değerine ait olması	Gri	% 0,0

(5) Hesaplanan endeksler anlık veya gecikmeli olarak piyasa verileri, Borsa tarafından belirlenen platformlarda veya Veri Dağıtım Kuruluşlarının sağladığı platformlarda ilan edilebilir. Borsa tarafından hesaplanan endeksin yayımlanmasını sağlayan kuruluşlar ve yayımlanmasına yönelik yöntem Genel Müdür tarafından belirlenir.

(6) TÜRİB tarımsal ürün endeksleri veri yayım saatleri açısından, ELÜS piyasası sürekli müzayede seansının (Normal seans) açılış ve kapanış saatleri esas olup, bu saatlerdeki değişiklikler dikkate alınarak parametre tanımlamalarında gerekli değişiklikler yapılabilir.

Tablo 4: TÜRİB tarımsal ürün endeksleri veri yayım saatleri

Tam Gün Normal Seans Başlangıç Saati	10:00
Tam Gün Normal Seans Bitiş Saati	13:00
Yarım Gün Normal Seans Başlangıç Saati	10:00

TASNİF DIŐI

Yarım Gün Normal Seans Bitiş Saati	11:00
---	-------

(7) Endeksler kapsamında günlük olarak yayımlanacak değerler aşağıda verilmektedir.

(a) **Endeks nceki kapaniŐ değeri;** İlgili işlem gününden önceki işlem gününde gerçekleşmiş kapaniŐ değeridir. Eğer bir önceki gün işlem gerçekleŐmemiŐ ise en son belirlenen kapaniŐ değeri dikkate alınır.

(b) **Endeks açılış değeri:** İlgili işlem gününde hesaplanan ilk endeks değeridir. Açılış endeks değerine esas olan işlemlerde herhangi bir iptal olması durumunda açılış endeks değeri yeniden hesaplanmayacaktır. Açılış endeks değeri işlem iptal kurallarından muaftır. Seans açılıŐında işlem olmamıŐsa; endeks değeri veri yayımında önceki kapaniŐ değeri olarak gösterilir ancak değişim kısmı "% -,-" (herhangi bir değer belirtmeyecek) Şeklinde olacaktır.

(c) **En düşük endeks değeri:** İlgili işlem gününde hesaplanmış en düşük endeks değeridir (seans sırasında anlık hesaplanan endeks değerlerinin ve gün sonunda ilan edilen kapaniŐ endeks değerinin oluşturduğu serideki en kk değer alınır. TÜRİB iş kuralları gereği olan işlem iptalleri geriye doğru yansıtılarak tekrar endeks hesabı yapılmaz. Ancak işlem iptali; en düşük değeri düşürücü etkiye neden olması durumunda yeniden yayımlanabilir, en düşük değeri yükseltici etkiye neden olması durumunda tekrar yayım yapılmaz).

() **En yüksek endeks değeri:** İlgili işlem gününde hesaplanmış en büyük endeks değeridir (seans sırasında anlık hesaplanan endeks değerlerinin ve gün sonunda ilan edilen kapaniŐ endeks değerinin oluşturduğu serideki en büyük değer alınır. TÜRİB iş süreçleri kaynaklı iptalleri geriye doğru yansıtılarak tekrar endeks hesabı yapılmaz. Ancak işlem iptali; en yüksek değeri yükseltici etkiye neden olması durumunda yeniden yayımlanabilir, en yüksek değeri düşürücü etkiye neden olması durumunda tekrar yayım yapılmaz).

(d) **Gün sonu endeks değeri:** Her işlem günü TÜRİB iş kuralları çerçevesinde seansın tamamlanıp takas aŐamasına geçilmesi sonrasında, o seansa ilişkin tüm işlemlerin ve işlem iptallerinin dikkate alınarak oluşan kesinleşen işlem defteri dikkate alınarak tekrar hesaplanan endeks değeridir.

(e) **Günlük endeks işlem hacmi (TL):** Endeksi oluşturan ürün hiyerarşisinde yer alan ve endeks ağırlığı sıfır olmayan ISINlarda gerçekleşen normal seans çoklu fiyat sürekli müzayede yöntemine göre gerçekleşmiş iŐlemlerden, TÜRİB iş kuralları çerçevesindeki iptallerin yansıtılmasından sonra kalan işlemler baz alınır.

(f) **Günlük endeks işlem miktarı (kg):** Endeksi oluşturan ürün hiyerarşisinde yer alan ve endeks ağırlığı sıfır olmayan ISINlarda gerçekleşen normal seans çoklu fiyat sürekli müzayede yöntemine göre gerçekleşmiş iŐlemlerden, TÜRİB iş kuralları çerçevesindeki iptallerin yansıtılmasından sonra kalan işlemler baz alınır.

TASNİF DIŐI

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRİB Tarımsal Ürün Endekslerinin Kayıt ve Takibi, Yönetimi ve Bakımına İlişkin Esaslar

TÜRİB tarımsal ürün endekslerinin bakımı

Madde 16

(1) Ürün endekslerinin bakımı kapsamında endeks hesaplanmasında ve yayımlanmasında dikkate alınacak parametreler ve açıklamaları aşağıda yer almaktadır.

(2) Endeks bakımına ilişkin tanımlama parametreleri ile ilk değerleri, ürün kısa kod açıklamaları aşağıda belirtilmiŐtir.

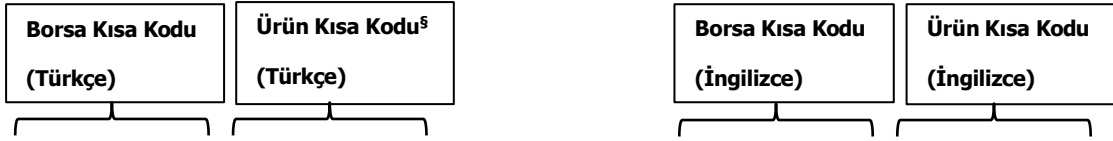
Tablo 5: TÜRİB tarımsal ürün endeksleri parametreleri ve açıklamaları

Endeksin Adı	TÜRİB Arpa Endeksi TÜRİB Buğday Endeksi TÜRİB Buğday Ekmeklik Endeksi TÜRİB Buğday Makarnalık Endeksi TÜRİB Mısır Endeksi TÜRİB Mısır 1. Sınıf Endeksi TÜRİB Mısır 2. Sınıf Endeksi TÜRİB Hububat Endeksi
Endeksin Kısa Kodu	TRBARP TRBBGD TRBBGDEKM TRBBGDMAK TRBMSR TRBMSR1SN TRBMSR2SN TRBHUB
Endeks Tipi	Bileşik/Basit
Üretim Faktörü Etki Değeri (β)	0,66666666667
Endeksin Başlangıç Değeri	1000
Endeksin İlk İşlem Günü	01.04.2021
Endeks Aktif Mi?	Aktif/Pasif
Hesaplama Aralığı (saniye)	10
Para Birimi	TRY
Kullanılacak Fiyat Alanı (P_c^t)	Son AOF
Değerleme Dönemi Başlangıç Tarihi	1 Nisan
Değerleme Dönemi	Yıllık
Değerleme Döneminde Kullanılacak Fiyat	Son AOF
Fiyat Hesaplanmasında Kullanılacak Seans İşlemleri	Normal Seans Çoklu Fiyat Sürekli Müzayede Yöntemine

TASNİF DIŐI

	göre gerçekleşen işlemler
Endeks Hesabındaki Ondalık Hane Sayısı	4
Endeks Yayımındaki Ondalık Hane Sayısı	2
Endeks Bölen Değeri Ondalık Hane Sayısı	8
Ağırlık Katsayısı Ondalık Hane Sayısı	8
İŞlem Olmaması Durumunda Kullanılacak Fiyat	Son AOF

rnek:

Tablo 6: Endeks kısa kodları ve açıklamalarının Türkçe ve İngilizce yazılıŐları

Endeks Kısa Kodu (Türkçe)	Endeks Açıklaması (Türkçe)	Endeks Kısa Kodu (İngilizce)	Endeks Açıklaması (İngilizce)
TRBARP	TÜRİB Arpa Endeksi	TMXBRL	TMEX Barley Index
TRBBGD	TÜRİB Buğday Endeksi	TMXWHT	TMEX Wheat Index
TRBBGDMAK	TÜRİB Buğday Makarnalık Endeksi	TMXWHTDRM	TMEX Wheat Durum Index
TRBBGDEKM	TÜRİB Buğday Ekmeklik Endeksi	TMXWHTBRD	TMEX Wheat Bread Index
TRBMSR	TÜRİB Mısır Endeksi	TMXCRN	TMEX Corn Index
TRBMSR1SN	TÜRİB Mısır 1. Sınıf Endeksi	TMEXCRN1GR	TMEX Corn 1. Grade Index
TRBMSR2SN	TÜRİB Mısır 2. Sınıf Endeksi	TMEXCRN2GR	TMEX Corn 2. Grade Index
TRBHUB	TÜRİB Hububat Endeksi	TMXGRN	TMEX Grain Index

(3) Veri yayıma ilişkin parametreler aşağıdaki Şekilde izlenir. Endeks yayımlanırken herhangi bir değer hesaplanmamıŐsa son hesaplanan değer ile endeks yayımına baŐlanır.

Tablo 7: Veri yayım parametreleri

Yayım BaŐlama Saati	Normal seans baŐlangıŐ saati (en az 3 işlem ve gerçekleşen toplam işlem miktarının en az 20.000 kg olması koŐullarının birlikte gerçekleşmesi halinde)
----------------------------	--

TASNİF DIŐI

Yayım Bitiş Saati	Normal seans bitiş saati (Seans sonrası işlem iptali olması durumunda g¼n sonu s¼recinin tamamlanmasını takiben varsa seans sonrası gerçekteŐen işlem iptalleri ele alınarak g¼n sonu endeks değeri hesaplanır ve ilgili değer yayımlanır.)
Yayım Aralığı (saniye)	10
Endeks Ondalık Hane Sayısı	2

(4) T¼RİB tarımsal ¼r¼n endeksleri hesaplama sistemi kapsamında T¼İK üretim istatistikleri ve ithalat istatistikleri dıŐ veri kaynakları olarak kullanılmaktadır.

T¼RİB tarımsal ¼r¼n endekslerinin takibi

Madde 17

(1) T¼RİB tarımsal ¼r¼n endeksleri hesaplama sisteminde, endeks kapsamındaki ¼r¼n fiyatlarına ve endekse dayalı uyarı kuralları oluŐturulabilir.

(2) ¼r¼n fiyatı ve endeks bazında belirlenen eŐik endeks değeri ve ¼zerinde veri ¼retilmesi durumunda Genel M¼d¼r yetkisi ile yayım durdurulabilir. Veri yayımı durdurulan endeksler i¼in "T¼RİB EL¼S Piyasa Verileri" ekranında (<https://seans.turib.com.tr/>), veri yayımı durdurulmadan ¼nceki en g¼ncel endeks değeri ve y¼zde değişim değerleri g¼sterilir. Endeks eŐik hatası sonucu durdurulan ¼r¼n/¼r¼n grubu endeksi i¼in, değerlendirme sonrası, tekrar yayımlanmaya baŐlatılabilir.

BEŐİNCİ B¼L¼M

T¼RİB Tarımsal ¼r¼n Endekslerinin Veri Dağıtım Őirketleri Tarafından Yayınlanmasına İlişkin Esaslar

Veri yayımı ve bağlantıları

Madde 18

(1) T¼RİB, veri dağıtım Őirketleri ile veri yayımı bağlantıları tesis edebilir. Veri dağıtım Őirketleri ¼zerinden yayımı yapılan verilerin s¼reklilięi esas olup herhangi bir veri kesintisi durumunda iletilemeyen veriler i¼in yeniden g¼nderim yapılabilir.

(2) Bir veri dağıtım kuruluşu ile veri bağlantısının sağlanması durumunda koordinasyon ve kontrol, ilgili veri dağıtım kuruluşu ile Borsa arasında imzalanan s¼zleŐme h¼k¼mlerine g¼re işlem tesis edilir.

TASNİF DIŐI

Veri yayım içeriği

Madde 19

(1) Veri yayım bağlantıları kapsamında veri dağıtım kuruluşuna gönderim sağlanacak veriler aşağıdaki tabloda belirtilmiŐtir.

Tablo 8: Veri yayım kuruluşlarına sağlanacak veriler

Yayımlanacak Veri	Açıklama
TÜRİB Endeksi Adı	Borsamızca yayımlanan her bir endeks için uzun ve kısa kod verilecektir. Örnek: TÜRİB Arpa Endeksi TÜRİB Buğday Endeksi TÜRİB Buğday Ekmeklik Endeksi TÜRİB Buğday Makarnalık Endeksi TÜRİB Mısır Endeksi TÜRİB Mısır 1. Sınıf Endeksi TÜRİB Mısır 2. Sınıf Endeksi TÜRİB Hububat Endeksi
Endeksin Kısa Kodu	TÜRİB sisteminde endekse tayin edilen kısa kodun kullanılması planlanmaktadır. Örnek: TÜRİB Arpa Endeksi için TRBARP TÜRİB Buğday Endeksi için TRBBGD TÜRİB Buğday Ekmeklik Endeksi için TRBBGDEKM TÜRİB Buğday Makarnalık Endeksi için TRBBGDMAK TÜRİB Mısır Endeksi için TRBMSR TÜRİB Mısır 1. Sınıf Endeksi için TRBMSR1SN TÜRİB Mısır 2. Sınıf Endeksi için TRBMSR2SN TÜRİB Hububat Endeksi için TRBHUB
Endeks ISIN Kodu	Endeks bazında 12 haneli ISIN kodu*
Endeks Birimi	Nominal; 31.03.2021=1000
Endeks Türü	Fiyat endeksi
Ülke	TR (Türkiye)
Anlık Endeks Değeri	Endeksin yayımlandığı andaki değeri bu alanda yer almalıdır. Örnek: 1000,99
Seans Başına Göre Değişim (Mutlak)	Bir önceki işlem gününün gün sonu endeks değeri esas alınarak anlık endeks ile seans başındaki endeksin farkı bu alanda yer almalıdır. Örnek: +1,99
Seans Başına Göre Değişim (Yüzde)	Mutlak olarak hesaplanan farkı bir önceki işlem gününün gün sonuna göre yüzdelik değişimi yayımlanacaktır. Örnek: % +0,12
Yayımlama Niteliği	Sürekli müzayede seansı boyunca anlık hesaplanan endeks değerlerinin 10 saniyede bir periyodik yayımı

TASNİF DIŐI

(*) Endekslerin ISIN kodları:

ISIN	Açıklama
TRATMEX00030	TÜRİB ARPA ENDEKSİ - TRBARP
TRATMEX00022	TÜRİB BUĞDAY ENDEKSİ - TRBBGD
TRATMEX00055	TÜRİB BUĞDAY EKMEKLİK ENDEKSİ - TRBBGDEKM
TRATMEX00063	TÜRİB BUĞDAY MAKARNALIK ENDEKSİ - TRBBGDMAK
TRATMEX00048	TÜRİB MISIR ENDEKSİ - TRBMSR
TRATMEX00089	TÜRİB MISIR 2. SINIF ENDEKSİ - TRBMSR2SN
TRATMEX00071	TÜRİB MISIR 1. SINIF ENDEKSİ - TRBMSR1SN
TRATMEX00014	TÜRİB HUBUBAT ENDEKSİ - TRBHUB

ALTINCI BÖLÜM

Endeks Komitesi ve İşleyişine İlişkin Esaslar

Endeks komitesi

Madde 20

(1) Ürün endekslerinin oluşturulması, hesaplanması ve yayımlanması esaslarının belirlenmesine ilişkin öneriler Endeks Komitesi tarafından değerlendirilir. Endeks Komitesi kararları Genel Müdür'ün onayı ile yürürlüğe girer.

(2) Komite 5 asil üyeden oluşur. Komite üyelerinin görev süresi 3 yıl olup, bu sürenin sonunda tekrar seçilebilirler. Komitenin oluşturulmasında 2 adet yedek üye seçilir. Endeks Komitesi asil ve yedek üyeleri Genel Müdür tarafından atanır.

(3) Komitenin asil üyeleri, Piyasalar Birimi'nden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı ve Genel Müdür tarafından görevlendirilen diğer kişilerden oluşur. Komitenin başkanı Piyasalar Birimi'nden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı'dır. Asil üyelerin Komiteden ayrılması durumunda, Komite Başkanı'nın bilgisi dâhilinde yedek üyeler arasından asil üyeliğe geçiş yapılır. Yedek üyelikten asil üyeliğe geçiş halinde boşalan üyeliklere Genel Müdür tarafından görevlendirme yapılır. Komite Başkanı'nın herhangi bir nedenle bulunmadığı durumlarda, Komite Başkanı'nın belirlediği komite üyelerinden birisi başkanlığa vekâlet eder.

Endeks komitesinin çalışma usul ve esasları

Madde 21

(1) Endeks Komitesi'nin kararlarını en kısa sürede alması esastır. Herhangi bir komite üyesi tarafından Endeks Komitesi toplantıya çağrılabilir ve toplantı gündemine ilişkin öneri sunulabilir. Toplantı tarih ve saatinin ve komite kararlarının Genel Müdür tarafından onaylanması, elektronik posta ile de yapılabilir.

TASNİF DIŐI

(2) Endeks Komitesi salt çoğunlukla toplanır ve kararlarını katılanların salt çoğunluğu ile alır. Eşitlik durumunda Komite Başkanı'nın oy verdiği karar kabul edilmiş sayılır. Komite üyeleri diğer üyeler adına oy kullanamaz. Komite üyelerinden hiçbiri toplantı yapılması isteminde bulunmaz ise üyelerden birinin karar şeklinde yazılmış önerisine üyelerce yazılı onay verilmesi şeklinde karar alınabileceği gibi karar onayları elektronik ortamda da toplanabilir.

(3) Endeks Komitesi tarafından alınan kararlar, Genel Müdür'ün onayı ile uygulamaya alınır. Komite üyelerinin teklifleri, komite kararı ve Genel Müdür'ün onayı ile gerekli diğer belgeler, sıhhatlerinden şüpheye yer bırakmayacak şekilde Piyasalar Birimi tarafından muhafaza edilir.

Endeks komitesinin görev kapsamı

Madde 22

(1) Endeks Komitesi, endeks hesaplama sisteminde kullanılan bütün parametreleri belirler. Yeni değerlendirme dönemi için hesaplanacak ve yayımlanacak ürün kategorisi/ürün endekslerinin onaylaması, hesaplanan ve kullanılacak parametrelerin onaylanması, endeks hesaplama parametrelerindeki ve kurallarındaki değişikliklerin onaylanması, nihai ürün ağacına onay verilmesi ve ilgili ürün kategorisi/ürün endekslerine konu olan ürünlere ilişkin nihai onayın verilmesi Endeks Komitesi'nin görevi kapsamındadır.

(2) İlgili periyodik görevlere ek olarak endeks hesaplama yöntemindeki değişiklik önerilerinin değerlendirilip karara bağlanması ve yeni ürün endeksleri oluşturulması da Endeks Komitesi'nin görevi kapsamındadır. Endeks Komitesi'nde alınan kararlar Genel Müdür'ün onayı ile hüküm ifade eder.

(3) BİS'te ve ona bağlı çalışan uygulamalarda seans öncesinde, seans sırasında ve seans sonrasında ortaya çıkabilecek olağanüstü durumlar ve TÜRİB endeks hesaplama sistemi tarafından hesaplanan endeks değerlerinin piyasa koşullarını sağlıklı olarak yansıtmaması gibi olağandışı durumlarda endeks hesaplanması ve yayımı; Endeks Komitesi teklifi ve Genel Müdür'ün kararıyla başlatılmayabilir veya başlamış ise durdurulabilir. Endeks hesaplanması ve yayımı işlemlerinin yeniden başlatılması Endeks Komitesi'nin önerisi ve Genel Müdür'ün onayı ile gerçekleşir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Diğer Hükümler ve Geçici Maddeler

TÜRİB tarımsal ürün endekslerinin fikri mülkiyeti

Madde 23

(1) TÜRİB tarımsal ürün endekslerinin fikri mülkiyet hakları TÜRİB'e aittir. Bu

TASNİF DIŐI

endeksleri hesaplama, yayımlama ve başka Őekillerde kullanma hakkı gibi bu endekslerle ilgili tüm haklar TÜRİB'e aittir. Bu endeksler üzerine fonlar dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere finansal enstrümanlar oluŐturmak ve/veya pazarlamak iÇin üçüncü kiŐiler tarafından kullanılmasının planlaması durumunda, TÜRİB ile bir lisans anlaşması yapılması gereklidir. Bu lisans sözleşmesi kapsamında söz konusu endeksler kullanıldığında ve/veya yayımlandığında, TÜRİB tarafından belirtilen sorumluluk reddi, ilgili belgelerde ve/veya diŐer ilgili materyallerde aŐıkça belirtilmelidir.

İstisna Uygulamalar

Madde 24

- (1) Bu prosedür kapsamındaki kuralların dıŐına Őıkılmasını zorunlu kılan olaŐanst durumlarda, tüm istisna uygulamalar Genel Müdürünün onayı ile yrrlŐe girer.
- (2) İŞbu prosedür kapsamında düzenlenmemiŐ her konuda yapılacak uygulama, Genel Müdürü onayıyla belirlenir ve duyurulur.
- (3) TÜRİB tarımsal ürün endekslerinin hesaplanmalarında baŐlangıŐ tarihi 01.04.2021 ve baz deŐeri 1000 olmakla birlikte, 01.04.2020 – 31.03.2021 dönemine ilişkin geriye dönük endeks deŐerleri 01.04.2021-31.03.2022 dönemi iÇin belirlenen faktörler ve aŐırlık katsayıları ile hesaplanarak yayımlanır.

BaŐlangıŐ deŐerleme döneminin kapsamı ve baŐlangıŐ endeks bölen deŐeri hesabı

GeŐiŐi madde 1

- (1) 01.04.2021 tarihinden 31.03.2022 tarihine kadar hesaplanacak ürün endeksleri iÇin ortalama yıllık işlem miktarı (OYİM) belirlenmesinde son üç yıllık (01.04.2018 – 31.03.2021) veri seti iÇerisindeki 25.07.2019 ve öncesi iÇin takas merkezinden temin edilen takası gerŐekleŐtirilmiŐ işlem verileri kullanılır.
- (2) 01.04.2021 tarihinden 31.03.2022 tarihine kadar geŐerli olan ürün endeksleri baŐlangıŐ endeks bölen deŐeri (B_0) hesaplamasında aŐırlıklı ortalama fiyat (P_c^t) olarak; 31.03.2021 işlem günü sonunda, ürün kategorisi/ürün endekslerine konu olan ürünlerin/ürün alt kırımlarının ürün aŐacındaki aŐırlık katsayılarına ($a_{c_i}^d$) göre belirlenen gün sonu aŐırlıklı ortalama fiyat esas alınır.

Yürürlük

Madde 25

- (1) Bu prosedür Genel Müdür tarafından kabul tarihinde yrrlŐe girer.

TASNİF DIŐI

DEĐIŐİKLİK TABLOSU

Revizyon Tarihi ve Numarası	Revizyona Esas Değişiklik
7/4/2021-1	<p>1.Endeks yayımına ilişkin 3 işlem 20.000 kg kuralı yürürlüğe girdiği için Prosedür genelinde bu doğrultuda revize yapılmıŐtır. Bu kapsamda, Prosedürün 5 inci maddesinin 4 üncü fıkrası ve 16 ncı maddesinde yer alan Tablo 7’de güncelleme yapılmıŐtır.</p>
8/11/2021-2	<p>1.Endeks hesaplamasına dahil işlem tiplerinden TMO anlaşmalı özel emir işlem tipi çıkarılmıŐ olup, prosedür genelinde bu doğrultuda revize yapılmıŐtır. Bu kapsamda, endeks değerinin hesaplanmasında dikkate alınacak ürünün fiyatı, işlem gören gün sayısı, işlem çeşitleri ve işlem hacmi ile miktarı hususlarında belirtilen “limit fiyatlı emir/emir işlemleri ve TMO anlaşmalı özel emir/emir işlemleri” ifadeleri “Normal Seans Çoklu Fiyat Sürekli Müzayede Yöntemine göre gerçekteŐen işlemler” olarak deđiŐtirilmiŐtır.</p> <p>2.TMO anlaşmalı özel emir işlemlerine ilişkin endeks hesaplama kuralının belirtildiği Prosedürün 5 inci maddesinin 5 inci fıkrası kaldırılarak, diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiŐtır.</p> <p>3. Prosedürün 4 üncü maddesine, TÜRİB ELÜS Piyasası Prosedürü’nün 4 üncü maddesinde geçen “Çoklu Fiyat Sürekli Müzayede Yöntemi (Sürekli İŞlem Yöntemi)” tanımı eklenmiŐ olup, maddeden TMO tanımı çıkarılmıŐtır.</p>
26/3/2026-3	<p>1. “Tanımlar” bölümünde yer alan işlem sistemi tanımı “Borsa işlem sistemi” olarak güncellenmiŐ; EKK, ELÜS, ISIN, işlem günü ve piyasa tanımları revize edilmiş; MKK ve Takasbank’a ilişkin tanımlar ise metinden çıkarılmıŐtır. Bu doğrultuda, tanımlarda yapılan deđiŐikliklere paralel olarak diğer maddeler de güncellenmiştir..</p> <p>2. Prosedürün 5 inci maddesi 4 üncü fıkrasına “<i>Ancak endeksin açılmasına esas teşkil eden ilk üç iŐlemden herhangi biri veya tamamının iptal edilmesi halinde düzeltilmiş endeks değeri, yeni durumu yansıtacak Şekilde bir sonraki endeks hesaplama anında yayımlanır (örneğin üç iŐlemden biri iptal edilir ve başka bir işlem gerçekteŐmezse, 2 işlem üzerinden endeks hesaplanıp yayımlanır).</i>” bilgisi eklenmiştir</p> <p>3. Prosedürün 15 inci maddesi 3 üncü fıkrasında yer alan 15 dakikalık TÜRİB ELÜS Piyasa Verileri” ekranında (https://seans.turib.com.tr/), 15 dakikalık gecikme ile dakikada bir</p>

TASNİF DIŐI

	<p>yayımlanır ifadesi "anlık hesaplanan endeks değerleri 10 saniyede bir periyodik yayımlanır" şeklinde revize edilmiştir.</p> <p>4. Yayımlanan TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri Gösterimi başlıklı Tablo 3'e "Endeksin hesaplanması ve yayımlanması koşulunun sağlanması ancak hesaplanan endeks değerinin önceki gün kapanış değerine ait olması" durumu eklenmiştir.</p> <p>5. Prosedür'ün 15 inci maddesi 7 inci fıkrası d bendinde yer alan Gün Sonu Endeks Değeri tanımında yer alan "Her işlem günü Takas tamamlandıktan sonra diğer gün sonu işlemleri ve TÜRİB, MKK ve/veya Takasbank iş kuralları çerçevesindeki yapılan iptallerin yansıtılmasından sonra hesaplanan günün son endeks değeridir." Bu ifade kaldırılarak tanım güncellenmiştir.</p> <p>6. Veri yayım parametreleri başlıklı Tablo 7'de yer alan Yayım Bitiş Saati bilgisinden (Normal seans bitiş saati (Seans sonrası işlem iptali olması durumunda Takas işlemlerinin tamamlanıp gün sonu sürecinin tamamlanmasını takiben varsa seans sonrası gerçekleşen işlem iptalleri ele alınarak gün sonu endeks değeri hesaplanır ve ilgili değer yayımlanır.)) "Takas işlemlerinin tamamlanıp" ifadesi kaldırılmıştır.</p> <p>7. Veri yayım kuruluşlarına sağlanacak veriler başlıklı Tablo 8'de yer alan Yayım Niteliği bölümünde yer alan "Sürekli müzayede Seansı boyunca 10 saniye bazında periyodik hesaplanan endeks değerlerinin anlık yayımı" ifadesi "Sürekli müzayede seansı boyunca anlık hesaplanan endeks değerlerinin 10 saniyede bir periyodik yayımı" şeklinde güncellenmiştir.</p>
--	--